

«ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΓΙΟΙ»

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ
ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΟΥ

Εβδομαδιαία έκδοση του
Ιερού Ναού Αγίων Αποστόλων
Πέτρου & Παύλου
Πεύκης

Νικολάου Πλαστήρα και
Πατριάρχου Γρηγορίου Ε΄
Τηλ. 2108027738

E-mail : agioi.apostoloi@gmail.com
www.agioiapistoloi.gr

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2018 ΣΤ' ΛΟΥΚΑ

Ιλαρίωνος οσίου, Χριστοδούλου του εν Πάτμω, Θεοδότῃς
και Σωκράτους μαρτύρων, Ιωάννου νεομάρτυρος του εκ
Μονεμβασίας, Φιλοθέου οσίου.

Έτος 11^{ον} Τεύχος 499

Οι δύο πιθανές τοποθετήσεις μπροστά στην ελευθερία

(Ιωαν.Δ.Καραβιδόπουλου, Καθηγητού Παν/μίου)

Ο Χριστός παρουσιάζεται στην διήγησή μας σαν ελευθερωτής των ανθρώπων από τις δαιμονικές δυνάμεις που τον κρατούν αιχμάλωτο και τον δυναστεύουν. Σ' αυτή την προσφορά ελευθερίας παρατηρούμε δύο τρόπους ανταποκρίσεως των ανθρώπων: η μία εκπροσωπείται από τον δαιμονισμένο που θεραπεύθηκε, η άλλη από τους κατοίκους της περιοχής στην οποία έγινε το θαύμα. Ο πρώτος μετά την συνάντησή του με τον ελευθερωτή και σωτήρα Χριστό μεταβάλλεται ριζικά από γυμνός γίνεται «ιματισμένος και σωφρόνων» από ακοινώνητος που ζούσε στα μνήματα και στις ερήμους βρίσκεται τώρα σε επικοινωνία με τους συνανθρώπους του τους οποίους σπεύδει να συναντήσει για να τους διηγηθεί την θαυματουργική θεραπεία του αντί της επιθετικότητας και της καταστροφικής και αυτοκαταστροφικής μανίας που είχε γίνεται τώρα η πηγή σωτηρίας των άλλων αντί της προηγούμενης διασπασμένης προσωπικότητάς του που φαίνεται από την ονομασία «λεγεών»- («ότι δαιμόνια πολλά εισήλθεν εις αυτόν») αποκτά τώρα ένα ενιαίο κέντρο το οποίο γνωρίζει πολύ καλά τί θέλει: να μείνει κοντά στον Ιησού.

Ενώ όμως ο πρώην δαιμονισμένος επιθυμεί την μόνιμη συντροφιά του Ιησού, οι κάτοικοι της περιοχής ζητούν την απομάκρυνση του ευεργέτη, γιατί τους κυρίεψε ο φόβος. Είδαν την δύναμη του Ιησού και τρομοκρατήθηκαν. Σκέφθηκαν αμέσως ότι η παρουσία ενός ισχυρού θαυματοποιού ανάμεσα τους μπορεί να συνεπά-

γεται ίσως ορισμένες υλικές ζημιές, όπως ήταν π.χ. η καταστροφή της αγέλης των χοίρων. Ο «φόβος» τους για τον οποίο ομιλεί ο ευαγγελιστής δεν είναι το δέος και η συντριβή μπροστά στη δύναμη του θείου, η αρχή της αναγνώρισεως του και της προσκυνήσεως' αλλά ο τρόμος μήπως η παρουσία του Ιησού τους οδηγήσει στην στέρηση των υλικών αγαθών τα οποία δεν θέλουν να χάσουν. Τυφλοί ως προς το πνευματικό τους συμφέρον, βλέπουν μπροστά τους μόνο το υλικό συμφέρον. Απορρίπτουν την ελευθερία, προτιμώντας να μείνουν δούλοι.

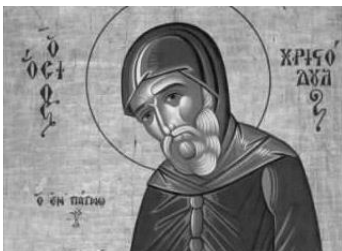
Πολλές φορές οι άνθρωποι δεν βλέπουν καθαρά, δεν διακρίνουν το σωστό, χάνουν τα μεγάλα για να κερδίσουν τα μικρά, διώχνουν τον Σωτήρα για να ζήσουν πιο άνετα. Οι κάτοικοι της περιοχής των Γαδαρηνών είναι οι τύποι των ανθρώπων που ασυλλόγιστα διώχνουν το σπόρο του θείου λόγου και αποδεικνύονται άγονο και πετρώδες έδαφος, για να θυμηθούμε την εικόνα της παραβολής του σποριά. Βλέπουν επιφανειακά, κοινωνικά, συμβατικά, εγωκεντρικά εάν το χριστιανικό κήρυγμα δεν εξυπηρετεί τα σχέδια τους, το παραμερίζουν εάν στέκεται εμπόδιο στις επιδιώξεις τους, το πολεμούν εάν ο Χριστός τους ενοχλεί, τον διώχνουν.

Κι όμως εδώ βρίσκεται η τραγική ειρωνεία παραμένουν κλεισμένοι στα δεσμά από τα οποία θέλει να τους λυτρώσει ο Χριστός. Δεν βλέπουν τα θαύματα της θείας αγάπης με τα οποία είναι γεμάτος ο κόσμος. Σκέπτονται ψυχρά, εγκεφαλικά, εγκοσμιοκρατικά. Εκείνο που μεταβάλλει ριζικά τον άνθρωπο δεν είναι η ψυχρή λογική και το στενά και υλικά εννοούμενο συμφέρον, αλλά η συνάντηση με τον Χριστό μέσα στον χώρο του βιώματος, ο διάλογος με Αυτόν, η αναγνώρισή του ως ελευθερωτή.

Στην περιγραφή του δαιμονισμένου της διηγήσεώς μας έχουμε μια εικόνα του ανθρώπου που είναι αιχμάλωτος των δαιμονικών δυνάμεων της κακίας, του μίσους, της καταστροφής στην περιγραφή του ίδιου ανθρώπου αλλά θεραπευμένου διέπουμε την τεράστια υπαρξιακή αλλαγή που συντελείται από την συνάντηση με τον Χριστό, τον σωτήρα και ελευθερωτή.

Η επιθυμία να μείνει κοντά στο Χρίστο όπως ο θεραπευμένος της περικοπή; επειδή ένιωσε την ελευθερία που προσφέρεται απ' Αυτόν σαν δώρο, ή η αποδίωξη του Χριστού χάρη κάποιου άλλου συμφέροντος, κατά το πρότυπο των Γαδαρηνών, είναι δύο δυνατές τοποθετήσεις των ανθρώπων απέναντι στη θεία δωρεά της ελευθερίας. Η πρώτη μπορεί να σημάνει την σωτηρία του η δεύτερη την καταστροφή του.

Όσιος Χριστόδουλος ο θαυματουργός, «ὁ ἐν Πάτμῳ»

Ο Όσιος Χριστόδουλος γεννήθηκε σε μία κωμόπολη κοντά στη Νίκαια της Βιθυνίας γύρω στο 1020 μ.Χ. Το κοσμικό του όνομα ήταν Ιωάννης. Από πολύ νέος επιθύμησε να εγκαταλείψει τον κόσμο και ν' αφοσιωθεί στην μοναχική ζωή. Ξεκίνησε από κάποια Μονή στον Όλυμπο της Βιθυνίας, όπου μετά από λίγο καιρό εκάρη Μοναχός.

Από εκεί θα ματαβεί στους Αγίους Τόπους και για μικρό διάστημα θα μονάσει σε κάποιο ερημικό μέρος εκεί. Οι επιδρομές όμως των Σαρακηνών αναγκάζουν

τους Μοναχούς να εγκαταλείψουν εκείνα τα μέρη και έτσι επανέρχεται στην Μικρά Ασία και εγκαθίσταται στο Όρος Λάτρος της Μυσίας. Εκεί διέπρεψε σ' όλες τις αρετές και οι Μοναχοί των εξέλεξαν πρώτον επιστάτη με το αξίωμα του Αρχιμανδρίτη, γεγονός που του έδωσε και το προσωνύμιο του Λατρινού. Οι επιδρομές όμως των Μουσουλμάνων τον αναγκάζουν σε φυγή και από το Λάτρος.

Αναζητώντας τόπο ασκήσεως ο Όσιος φτάνει στη Στρόβιλο, μια θαλάσσια περιοχή στα παράλια της Μικράς Ασίας. Εκεί θα μείνει για λίγο καιρό, γιατί μια νέα επιδρομή θα τον αναγκάσει να διαφύγει στη Λέρο και στη συνέχεια στην Κώ, όπου και θα ιδρύσει Μονύδρια. Οι διαφορές όμως με τους εκεί κατοίκους θα τον καταστήσουν ανέστιο και αυτή τη φορά.

Ύστερα από περιπλήσεις στα γύρω νησιά φτάνει στην Πάτμο, στην οποία γοητεύεται από την ησυχία και την ηρεμία της. Αμέσως φεύγει για την Κωνσταντινούπολη και ζητά από τον Αυτοκράτορα Αλέξιο Α' τον Κόμνηνο την άδεια «ίνα φροντιστήριον των ψυχών καταστήση ταύτην». Ο Αυτοκράτορας με Χρυσόβουλλο του παραχωρεί την Πάτμο και τα γύρω νησιά μαζί με εργάτες και χρήματα. Με την εγκατάσταση του στην Πάτμο ο Όσιος ξεκινά το χτίσιμο Μοναστηριού τιμώμενο επ' ονόματι του Θεολόγου. Οι επιδρομές όμως των Μουσουλμάνων δεν θα τον αφήσουν ήσυχο ούτε αυτή τη φορά.

Ο Όσιος αφήνει την Πάτμο και καταφεύγει στην Εύβοια κατά το έτος 1092 μ.Χ. Η διαμονή του Οσίου Χριστοδούλου στην Εύβοια ήταν σύμφωνα με επιστημονικές έρευνες μικρής διάρκειας. Υπάρχει η πληροφορία ότι ένας ευσεβής και πλούσιος κάτοικος του Ευρίπου προσέφερε την πολυτελή οικία του στον Όσιο, ο οποίος την ανέδειξε σε μοναστήρι, αν και οι φροντίδες του Οσίου, εξαιτίας της μεγάλης περιουσίας του μοναστηριού στην Πάτμο, απαιτούσαν την παραμονή του όχι στην έρημο αλλά κοντά στον κόσμο. Εξάλλου, στην Εύβοια ανέκαθεν υπήρχε παράδοση, σύμφωνα με την οποία ο Όσιος Χριστόδουλος παρέμεινε ασκητεύοντας στο σπήλαιο στο δυτικό άκρο της κωμόπολης Λίμνη (Ελύμνιον). Ο Όσιος κατά την διαμονή του στον Ευρίπο συνέταξε την «Διαθήκη» και τον «Κωδίκηλό» του (Μάρτιος 1093). Τη Διαθήκη αυτή, για να έχει ισχύ, την υπογράφουν επτά αξιωματούχοι της επισκοπικής αρχής και της πόλεως Ευρίπου (Χαλκίδος), ήτοι Λέων πρεσβύτερος και σακελλάριος της πόλεως Ευρίπου, Ιωάννης πρεσβύτερος και νοτάριος της καθέδρας Ευρίπου, Μιχαήλ... της καθέδρας Ευρίπου, Βασίλειος ο ευτελής διάκονος... και νοτάριος Ευρίπου κ.α. Ειδικότερα ο Μητροπολίτης Ρόδου Ιωάννης, στο έργο του «Βίος και Πολιτεία τοῦ Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Χριστοδούλου» εξιστορεί την διαμονή και την κοίμηση του Οσίου Χριστοδούλου στον Ευρίπο, που συνέβη το έτος 1093 μ.Χ., όπως και την ανακομιδή του ιερού λειψάνου του και τη μεταφορά του στην Πάτμο, αναγράφοντας τα εξής:

«Και φθάνουν εκεί ο Όσιος μαζί με την αδελφότητα, εκεί όπου το νερό της θάλασσας εισρέει προς τα έξω και πάλι οπισθοχωρώντας δημιουργεί κάποιο στενό θαλάσσης, που οι αρχαίοι το ονόμασαν πορθμό του Ευρίπου. Και εκεί λοιπόν, αφού έγινε το αντικείμενο του θαυμασμού όλων και αφού αξιώθηκε την πρέπουσα τιμή, σαν να ήταν Άγγελος σε θνητό σώμα, νουθετούσε το ποίμνιό του, για να μη δυσφορεί στις συχνές μετακινήσεις, ούτε να αντιστέκεται ανόητα στις βουλές του Θεού, που οικονομεί τα πάντα εν σοφία. Αλλά ένας από τους μοναχούς, επειδή δεν

υπέμενε τις κακουχίες, ούτε το στριφνό και το επίπονο της αρετής, όπως ο Ιούδας από τους δώδεκα αναχώρησε από την ομήγουρη των αδελφών και την πνευματική εκείνη συγκέντρωση την αντικατέστησε με κήπο, που νοίκιασε. Και, καθώς ο διάβολος εισήλθε στον Ιούδα και τον ώθησε στην προδοσία, με τον ίδιο τρόπο και πονηρό δαιμόνιο βασάνιζε τον μοναχό που είχε αποσπασθεί από την αδελφότητα και ανακοινώνεται στον πατέρα η ασθένεια του μικρόψυχου αδελφού. Εκείνος, πράος και ανεξίκακος, δίνοντας τόπο στην οργή, αφού πήρε το ιερό Ευαγγέλιο, έρχεται το βράδυ προς τον μαινόμενο και παράφρονα, διαβάσει τα λόγια του Αγίου Πνεύματος για ασθενή και αμέσως βελτιώνεται η θέση του αρρώστου, ο οποίος δεν επιθυμούσε πλέον να ασχολείται με την φύτευση δένδρων και την άρδευση κήπων, αλλά προθυμοποιείται για την καλλιέργεια της γης της αρετής, επανέρχόμενος με αυτόν τον τρόπο και πάλι στην ποιίμη, από την οποία κακώς προηγουμένως είχε αποκοπεί. Μετά την πάροδο μικρού χρονικού διαστήματος, προφητεύει σε όσους τον ακολουθούσαν ότι θα αποδημήσει προς τον Κύριο, ότι οι Αγαρηνοί δεν θα κατοικήσουν μέχρι τέλους στα νησιά και ότι ο επιστήθιος φίλος του δεν θα διαφορήσει γι' αυτούς, αλλά ότι μόλις καταπαύσει η θαλασσοταραχή, θα επανέλθουν και πάλι στο πνευματικό μαντρί. Παρακαλεί λοιπόν να παραλάβουν μαζί τους το νεκρό σώμα του από την ξένη αυτή γη και να το τοποθετήσουν στο ναό, για τον οποίο μόχθησε πολύ. Αυτά, αφού προείπε σε όσους συναναστρεφόταν και καθαγίασε τους πάντες με αποχαιρετιστήρια λόγια, παρέδωσε το πνεύμα του στον Θεό, την 16η Μαρτίου. Ταυτόχρονα με την εκπλήρωση της προφητείας και την εξαφάνιση των πειρατών από τη θάλασσα με την δύναμη του άρχοντος, οι καλοί μαθητές του θυμόντουσαν την προφητεία του ενάρετου ποιμένα και ετοιμάζονταν να αποπλεύσουν. Επειδή όσοι κατοικούσαν τη χώρα εκείνη άκουσαν ότι θα στερούνταν το τίμιο εκείνο σώμα, αφού συγκεντρώθηκαν από τα γύρω μέρη, έλεγαν απροκάλυπτα, ότι με κανένα λόγο δεν θα το επέτρεπαν αυτό. Γιατί νόμιζαν ότι θα ήταν ανόητο και εξ' ολοκλήρου ασύνετο, να επιτρέψουν σε άλλους να το μετακομίσουν όπου ήθελαν, επειδή (ο Όσιος) ήταν γι' αυτούς σωτήρας, ιατρός και θεραπευτής κάθε αρρώστιας. Γι' αυτό με αυστηρότητα φρουρούσαν τον νεκρό. Αλλά δεν έπρεπε να διαψευσθεί η προφητεία του μάκαρος. Γι' αυτό και αφού πλέον είχε προχωρήσει η νύχτα, ξεφεύγοντας από την προσοχή των φρουρών, μεταφέροντας τον νεκρό στους ώμους τον επιβιβάζουν σε πλοίο και, αφού έτυχαν νηνεμίας, φθάνουν στο νησί, αποβιβάζουν με μεγαλοπρεπή πομπή το ιερό σκήνος υμνολογώντας τον Θεό και ευωδιάζοντας τον αέρα με αρώματα. Και τώρα άρτιο και σώο κείται το σκήνωμα στο ναό του Αποστόλου και αναβλύζει πηγές θαυμάτων και όσοι με πίστη το αγγίζουν αισθάνονται κάποια οσμή μύρου και με μόνη την αφή καθαγιάζονται και απελευθερώνονται από κάθε σωματική βλάβη».

Από τα όσα συνέγραψε ο Όσιος Χριστόδουλος διασώθηκαν τα εξής: «Υπό τύπωσις ήτοι διάταξις γενομένη πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ μαθητᾶς ἐν τῇ ἐν Πάτμῳ ἰδία αὐτοῦ μονή», η προαναφερθείσα «Διαθήκη» και ο «Κωδίκελλος».

Το λείψανο του Οσίου και φυλάσσεται ως σήμερα στο μικρό φερόνυμο Παρεκκλήσιο του Οσίου Χριστοδούλου, στη Νοτιοδυτική πλευρά του Καθολικού της Μονής Πάτμου.